

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy“.

Rok III.

Nowemiasto, dnia 7. lutego 1929.

Nr. 4.

Najważniejsze zagadnienia, dotyczące osadnictwa z dawnej i nowej parcelacji.

(Ciąg dalszy).

Urzędy Ziemskie.

Wprowadzenie w życie przyszłych ustaw, dla których wspomniana uchwała jest zasadniczym programem, jak również przeprowadzenie samej parcelacji powierzono Urzędowi Ziemskiemu, ustanowionemu na podstawie ustawy z dnia 22. lipca 1919 r. (Dz. Ustaw nr. 70 poz. 461). Na czele Urzędów Ziemskich stoi Główny Urząd Ziemski równorzędny Ministerstwu. Przy nim zaś istnieje Główna Komisja Ziemska. Na miejsce G.U.Z. ustanowiono z dniem 6. VII. 1923 r. Ministerstwo Reform Rolnych. Władzami wykonawczymi w sprawach reformy rolnej, podległymi bezpośrednio G.U.Z. są Okręgowe Urzędy Ziemskie, przy których urzędują Okręgowe Komisje Ziemskie. Powiatowe Urzędy Ziemskie są organami pomocniczymi O. U. Z., do nich należą czynności wykonawcze i przygotowawcze. Przy Powiatowych Urzędach Ziemskich urzędują Powiatowe Komisje Ziemskie. Jako ciała doradcze w sprawach związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej, powołane są na terenach poszczególnych gmin, Gminne Komisje Ziemskie, złożone z przedstawicieli rad gminnych.

Ustawa, wprowadzająca Urzędy Ziemskie, zaczęła obowiązywać w b. dzielnicy pruskiej z dniem 12. I. 1921 r. Do tego czasu władzą agrarną na terenie b. dzielnicy pruskiej był Urząd Osadniczy, ustanowiony w miejsce Komisji Kolonizacyjnej. Zadaniem jego było głównie popieranie racjonalnej wewnętrznej kolonizacji przez tworzenie nowych osad włościańskich i robotniczych.

Ustawa z dnia 15. VII. 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej.

Pierwsza ustawa o wykonaniu reformy rolnej z dnia 15. VII. 1920 r. (Dz. Ustaw Nr. 70 poz. 462), na cele reformy oddaje do dyspozycji G.U.Z. dobra państwowe, należące do b. dynastji panujących, dobra rosyjskiego Banku Włościańskiego i pruskiej Komisji Kolonizacyjnej oraz z pewnymi zastrzeżeniami dobra instytucji publicznych i kościelnych. Oznacza dalej, że przymusowemu wykupowi wlec mają obszary ponad 180 ha. w okręgach przemysłowych i podmiejskich ponad 60 ha. na kresach zachodnich i wschodnich ponad 400 ha. Gospodarstwa, utworzone w drodze parcelacji, nie mogą być dzielone, dopóki są obciążone zostawioną na hipotecę resztą ceny kupna, a choćby tego obciążenia nie było w każdym razie nie przed upływem 25 lat od ich utworzenia. Wspomniana ustawa ma dużo braków, nie wspomina o parcelacji prywatnej, zaś finansowanie reformy rolnej odkłada na później. Niedostatecznie chroni interesy dotychczasowych dzierżawców domen. Braki te uzupełnia ustawa 28. XII. 1926 o wykonaniu reformy rolnej, która uchyla poprzednią ustawę.

Ustawa z 28. XII. 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej.

Nowa ustawa o wykonaniu reformy rolnej, która weszła w życie z dniem 9. I. 1926 r., nie zmienia zakresu ziemi na cele reformy rolnej. Z pod obowiązku parcelacyjnego wylacza nieruchomości ziemskie w okręgach przemysłowych i podmiejskich do 60 ha, na pozostałym obszarze do 180 ha, zaś w województwach wschodnich do 300 ha. Lasy w zasadzie mają przejść na własność Państwa za wyjątkiem obszarów leśnych, nie nadających się do samodzielnego gospodarowania. Nowa ustawa wprowadza bardzo ważny moment gospodarczy, wyznaczając 550.000 ha ziemi uprawnej na utrzymanie i rozwinięcie w przyszłości przemysłu rol-

nego, opartego na uprawie buraków cukrowych, ziemniaków i innych roślin przemysłowych. To wyłączenie z pod obowiązku parcelacyjnego może mieć zastosowanie do gospodarstw, oznaczających się wysoką kulturą rolną, nasiennych i hodowlanych. Gospodarstwa, produkujące ziemniaki mogą być powiększone do 4-krotnego obszaru sadzonych ziemniaków, nie wyżej jednak 350 ha, gospodarstwa buraczane do 6-krotnego obszaru plantowanych buraków, nie wyżej jednak 700 ha.

Roczny kontyngent parcelacyjny wynosi 200 000 ha. Dotychczas ten roczny zapas ziemi nie mógł być rozparcelowany z powodu braku funduszy na przeprowadzenie parcelacji i trudności, spowodowanych brakiem aparatu technicznego do przeprowadzenia pomiarów. To też ustawa przewiduje, że nierozparcelowane w danym roku grunty, winny być rozparcelowane w następnym roku. Corocznie Rada Ministrów na wniosek Ministra Reform Rolnych ustala plan parcelacyjny na następny rok, obejmujący ilość ziemi, podlegającej parcelacji. Wykaz imienny majątków winien być ogłoszony najpóźniej do dnia 15. II. danego roku. Właścicielowi majątku przysługuje prawo wyboru według swego uznania obszaru, który chce wyłączyć z parcelacji na wypadek zastosowania przymusowego wykupu. O zastosowaniu przymusowego wykupu winien O.U.Z. wnieść ostrzeżenia do Wydziałów Hipotecznych przy Sądach Powiatowych.

Jeżeli właściciel majątku, podlegającego obowiązkowi parcelacyjnemu, nie przystąpi do parcelacji do dnia 1. XII. tego roku, w którym został ogłoszony wykaz imienny, wówczas ma zastosowanie przymusowy wykup. Oszacowanie przymusowo wykupywanych majątków dokonuje O.U.Z. na podstawie opinii Komisji Klasyfikacyjno-Szacunkowych, składających się z przedstawicieli Ministra Reform Rolnych, Skarbu, Rolnictwa, oraz z trzech przedstawicieli zaprzysiężonych znawców, po jednym z pośród przedstawicieli większej i mniejszej własności oraz pracowników rolnych. Wynagrodzenie za przymusowo wykupione nieruchomości uiszczone będzie po części w gotówce, częściowo w listach 5% państwowej renty ziemskiej według nominalnej wartości i częściowo w tychże listach według kursu, ustalonego corocznie przez Ministra Reform Rolnych, nie niżej jednak 70% nominalnej wartości. Dodać trzeba, że im mniejszy obszar, tem większe wynagrodzenie w gotówce, które w stosunku do zwiększania obszaru zmniejsza się, natomiast zwiększa się wynagrodzenie w listach. 5% renta ziemska w złości na cele reformy rolnej emitowana będzie na ogólną sumę 300 milionów złotych z 41-letnim okresem umorzenia. Pierwsza serja na sumę 50 milionów złotych wypuszczona została z końcem ubiegłego roku.

Akcja parcelacyjna przeprowadzana będzie przez Ministerstwo Reform Rolnych czyli Okręgowe Urzędy Ziemskie i Państwowy Bank Rolny (tak zwana parcelacja rządowa) oraz instytucje do tego upoważnione i przez samych właścicieli, którzy uzyskali na to zezwolenie (parcelacja prywatna). Parcelacja prywatna dokonywana jest za zgodą i pod nadzorem O.U.Z. Projekty parcelacyjne i wykazy nabywców zatwierdza przez O.U.Z. Obszar nowo tworzonych gospodarstw oraz uzupełnianych winien być tworzony zależnie od miejscowych warunków z tem, żeby były żywotne i zdolne do produkcji. Maximum poszczególnych parcel wynosi 20 ha w Województwie Pomorskiem, na Kresach Wschodnich i w powiatach górskich 35 ha. Obszar parcel ogrodniczo-warzywniczych nie może przekraczać 5 ha, rzemieślniczych 2 ha, robotniczych i urzędniczych 1 ha. Do tych norm nie wlicza się

oczywiście zupełnych nieużytków i wód. O ziemię z parcelacji z pośród kandydatów, posiadających równe kwalifikacje, ubiegać się mogą w następującej kolejności:

- a) dzierżawcy majątków parcelowanych
- b) zsażeni żołnierze i inwalidzi armji polskiej, oraz polskich formacyj ochotniczych;
- c) rodziny pozostałe po poległych żołnierzach armji polskiej oraz polskich formacyj ochotniczych;
- d) absolwenci szkół rolniczych
- e) reemigranci zmasnie opuścić granicę obcych państw ze względów politycznych.

Z pośród wymienionych w szczególności uwzględnią się ludność sąsiednich wsi.

Ustawa uwzględniała jeszcze jeden ważny moment, który pominięła całkowicie poprzednia ustawa, a mianowicie tworzenie ośrodków czyli gospodarstw wzorowych celem wykorzystania wzorowych budynków folwarcznych wzgl. utrzymania gospodarstw, odznaczających się wysoką kulturą. Obszar ośrodka nie może na ogół przekraczać na Kresach Wschodnich i Zachodnich 75 ha, na pozostałym obszarze 60 ha. Na parcelowanych domenach państwowych mogą być pozostawione ośrodki do 180 ha.

Przy parcelacji gruntów państwowych wycenianie działek odbywa się na granicę, które przeprowadza delegowany przez O.U.Z. urzędnik. Sumę szacunkową ustala przez O.U.Z. na wniosek tego urzędnika. Przy taksowaniu budynków, sadów, lasów, torfowisk, urzędnik, przeprowadzający taksę, posilkuje się opinią rzeczoznawców. W praktyce wszelkie dane do oszacowania zbierają właściwi Komisarze Ziemscy. Suma szacunkowa obejmuje cenę sprzedażną działek i innych składników gospodarczych, jak budynków, lasów itp., przy czem winna ona odpowiadać rzeczywistej wartości, jaką w danej chwili przedstawia ziemia i inne składniki gospodarcze. Przy parcelacji prywatnej cena nie może być wygórowana, jednak przepisów specjalnych normujących tę kwestję, niema. Cena sprzedażna działek z prywatnej parcelacji musi być zatwierdzona przez O.U.Z., taksamo jak projekt parcelacyjny i lista nabywców, z którymi stanowi integralną część parcelacji. O ile O.U.Z. uzna cenę działek za spekulacyjnie wygórowaną, przekazuje sprawę do rozpatrzenia Okręgowej Komisji Ziemskiej.

Przenoszenie tytułu własności na nowonabywcę odbywa się w drodze orzeczenia O.U.Z., a zatem przewłaszczenie ma charakter aktu publiczno-prawnego. W orzeczeniu tem zawarte jest nazwisko nowonabywcy, opis osady, jej cena oraz wszelkie warunki nabycia. Odpis takiego orzeczenia otrzymuje nowonabywca i na podstawie tego może stawić wniosek do Wydziału Hipotecznego o wpisanie go jako właściciela osady, do złożenia takiego wniosku uprawniony jest taksamo O.U.Z. Celem uzyskania przewłaszczenia nowonabywca musi wpłacić pewną część ceny szacunkowej i tak a) bezrolni nabywcy wpłacają 5 proc., b) właściciele gospodarstw karłowatych 10 proc., c) nabywcy kolonij rzemieślniczych, robotniczych, ogrodniczych, anulacyjnych, taksamo 10 proc., d) właściciele poprzednio samodzielnych gospodarstw oraz e) nabywcy ośrodków 25 proc. Reszta należności, która jako reszta ceny kupna zabezpieczona jest na hipotecę danej osady na pierwszym miejscu w dziale III. rozkłada się dla wymienionych pod a) i b) na 41 lat, dla wymienionych pod c) i d) 20 lat, wymienionych pod e) na 5 lat. Spłata reszty ceny kupna następuje w ratach amortyzacyjnych w wyżej wyznaczonych terminach, jednak na żądanie nabywcy termin może być odpowiednio skrócony.

Pomoc kredytowa na zagospodarowanie się.

Celem przyjscia z pomocą nowonabywcom osad, udziela Państwowy Bank Rolny pożyczek na zabudowanie działek, na naprawę budynków, na nabycie inwentarza żywego i martwego, nasion oraz na inne wydatki, związane z zagospodarowaniem się. Pożyczki te udzielane są do wysokości 4800 zł. Wysokość oprocentowania razem z dodatkiem administracyjnym wynosi 5 proc. w stosunku rocznym. Pożyczki na zagospodarowanie się spłacane są w ciągu 5, 10 lub 15 lat w półrocznych ratach amortyzacyjnych na 1 kwietnia i 1 października każdego roku. Przez pierwsze 4 lata pożyczkobiorca nie spłaca pożyczki, jest to tak zwany okres ulgowy. Celem uzyskania tej pożyczki, pożyczkobiorca musi postawić 2-ch pewnych ręczyteli, uznanych przez O.U.Z. za majątkowo odpowiedzialnych. Podania o pożyczkę kieruje się do Powiatowego Urzędu Ziemskiego, który przekazuje takowe do O.U.Z. Po zatwierdzeniu podania o pożyczkę następuje wypłata przez Państwowy Bank Rolny. Po uregulowaniu hipoteki zabezpiecza się udzieloną pożyczkę w dziale III księgi wieczystej.

Fundusze Ministerstwa Reform Rolnych, stawiane do dyspozycji Okręgowych Urzędów Ziemskich na zabudowę i zagospodarowanie się, są niedostateczne, gdyż nie pokrywają w części rozlicznych wydatków osadników, wprowadzanych na działki. Mając pozatem na uwadze, że nabywcami parcel są w dużej mierze b. pracownicy folwarczni, którzy wchodzi na osady bez zasobów finansowych, stwierdzić należy, że w interesie rychłego uruchomienia gospodarstw leży wydatniejsza pomoc ze strony Państwa. Wychodząc z założenia, że nowotworzone gospodarstwa należy postawić jaknajrychlej w rzędzie normalnie produkujących warsztatów rolnych, Pomorskie Towarzystwo Rolnicze czyni obecnie starania w Ministerstwie Reform Rolnych o wydatne zwiększenie funduszy na zabudowę i zagospodarowanie się. Wydatniejsza pomoc kredytowa dla osadników Pomorza jest konieczna z uwagi na wysoki poziom kultury rolnej, stawiający rolnikom daleko większe wymagania niż w innych dzielnicach Polski.

Michał Chudziński.

Rolniku, jeżeli pragniesz postępu wsi polskiej, wstąp do Kółka Rolniczego i uczęszczaj na zebrania!

„Przewodnik Adresowy“ hodowli drobiu,

królików i gołębi, wydanie trzecie, wydaje Centralny Komitet Hodowli Drobiu. Przewodnik ten ma na celu ułatwienie hodowcom zbytu rasowego drobiu i innych drobnych zwierząt. Umieszczenie adresów hodowców następuje zupełnie bezpłatnie. Pragniemy nikogo nie pominąć, każdemu ułatwić korzystną sprzedaż. Kto więc chowa rasowy drób, kury, gęsi, kaczkę, indyki, perlice, króliki, zwierzęta futerkowe, morskie świnki, kanarki, a także ptaki ozdobne i łowne, n. p. pawie, łabędzie, bałanty, zechce podać natychmiast adres swój i dane co do chowanych ras (hodowcy nazwisko, imię, zamieszkanie, pocztę, województwo, ulicę, numer

domu, wreszcie wyczerpie ras chowanych ptaków i zwierzątek.

Powtarzamy jeszcze raz, że umieszczenia adresów następuje zupełnie bezpłatnie.

Zgłoszenia kierować pod adresem:

Redakcja „Przewodnika Adresowego“ C. K. H. D.
Poznań ul. Romana Szymburskiego 10 I.

Z zebrań Kółek Rolniczych.

Mikołajki. Miesięczne zebranie tuż, Kółka Rolniczego odbyło się 2 grudnia 1928 r. przy udziale 35 członków i 3 gości, które zagał prezes p. Ewertowski. Po odczytaniu protokołu z przeszłego zebrania przez Sekretarza, zabrał głos p. Duszyński, przedstawiciel „Rolnika“ z Nowego Miasta, który polecał oferty na nawozy sztuczne i ospe, jednakże członkowie nie powzięli żadnej decyzji. Następnie Sekretarz odczytał komunikat w sprawie podatku dochodowego, na co p. Bieniaszewski z Nowego Dworu, jako członek komisji szacunkowej, dał obszernie wyjaśnienie. Następnie omawiano sprawę płacenia renty. Skarbnik wypłacił członkom procenty od premii ubezpieczeniowej Pom. Stow. Ubezpieczeń. Po załatwieniu jeszcze jednej sprawy, zebranie zakończono. Sekr.

Zwiniarz. Dnia 21. 10. 1928 r. odbyło się zebranie Kółka Roln. które zagał p. Prezes. Sekretarz po przeczytaniu protokołu z przeszłego zebrania, podał do wiadomości, że zapisał dla członków makuch słonecznikowy i pszeną ospe dla bydła.

Ponieważ zaproszony prelegent p. Panasz z wykładem nie przybył, poprzestano tylko na wspólnej pogadance.

Zwiniarz. Zebranie Kółka Roln. odbyło się 18. 11. 1928 r., które zagał zastępca prezesa Jan Czaplinski. Następnie zabrał głos p. dyr. Panasz z Byszwałdu i mówił o pożyczce Banku Rolnego na zakup pasz treściwej dla bydła, o oborze zarodowej z bydłem, o chowie cielaków, o kursach Staszica, zachęcając członków, aby żony ich zapisywały się na kursy Staszica.

Zwiniarz. Następne zebranie Kółka Roln. odbyło się 16. 12. 1928 r., które zagał p. Prezes, oddając głos przybyłemu prof. p. Białickiemu z Byszwałdu, który mówił o melioracji łąk, następnie o żywieniu mlecznych krów, poczem nastąpiła ożywiona dyskusja. P. dyr. Panasz z Byszwałda, który często nasze Kółko odwiedzał z pożytecznymi wykładami, mianowano jednogłośnie członkiem honorowym.

Zwiniarz. Dnia 20. I. 1929 r. odbyło się walne zebranie Kółka Roln., które zagał p. Prezes. Po przeczytaniu protokołu z przeszłego zebrania przez sekretarza, zdał sprawozdanie roczne sekretarz, następnie skarbnik, z czego wynika, że w kasie na rok 1929 pozostało 9,82 zł.

Przy wyborze nowego zarządu, wybrani zostali jednogłośnie pp. prezes Fr. Zelma z Łążyna, zastępca Jan Czaplinski z Zwiniarza, sekretarz p. Hier. Schlegel z Zwiniarza, skarbnik Wł. Orzechowski z Zwiniarza, bibliotekarz Agaton Kikul z Zwiniarza. W dyskusji poruszono sprawę ubezpieczeń od ognia w Tow. Pomorskim, aby członkom zwrócono 8 proc. ubezpieczeniowego. Ponadto uchwalono zakupić sztandar dla Kółka. Sprawa urzędzenia kuligu upadła. Sekr.

Grabowo. W niedzielę, dnia 23. 12. 28 r. odbyło się zwyczajne zebranie Kółka Roln. w szkole. P. Prezes zagał zebranie pochw. Pana Boga. Sekretarz stwierdził obecność 23 członków. Następnie wygłosił p. Dyrektor z Byszwałda referat o karmieniu bydła w zimie, aby ono jaknajtaniej wypadło. Poczem nastąpiła obszerna dyskusja, w której poruszono sprawę sprowadzenia zarodowego buhaja i knura. Na następne zebranie obiecał przybyć p. Dyrektor z Byszwałda z wykładem: o hodowli trzody chlewnej. Na tem zebranie zamknął p. Prezes. Sekretarz.

Mikołajki. Dnia 31 stycznia r. b. odbyło się Walne zebranie tut. Kółka Roln. O godzinie 9-tej wyaluchali członkowie mszy św., którą odprawił miejsc. ks. prob. Chyliński na intencję kółka. Po mszy św. zebrał się zarząd i członkowie, większość z rodzinami na sali p. Elzanowskiego, gdzie prezes p. Ewertowski zagał zebranie, życząc członkom zarazem i gościom Dosiego roku. Poczem zdał sprawozdanie z działalności Kółka z ub. roku, zaś skarbnik ze stanu kasy, który wynosił dnia 31 grudnia 1928 r. 79.47 zł, sekretarz zdał sprawozdanie ze szczepienia świń, bibliotekarz za wypożyczenie książek przekazał do kasy kółka 2 zł. Następnie przystąpiono do wyboru nowego zarządu; na marszałka obrano jednogłośnie miejsc. ks. Proboszcza. Stary zarząd został jednogłośnie ponownie wybrany. Pan Prezes nie chciał przyjąć ponownie prezesury, dopiero na kilkakrotną prośbę ze strony członków został nadal prezesem.

Obecny zarząd składa się jak następuje: pp. prezes Wł. Ewertowski, zastępca Jan Kropiewski, sekr. Teczil Rosankiewicz, zast. Wład. Kotewicz, skarbnik Roman Koziorzowski, bibliotekarz Fr. Miłoszewski, rewizorzy kasy Antoni Mówka, Jan Dembek, chorążowie Wład. Rosankiewicz, Jan Miłoszewski i Wład. Kotewicz. Miejscowy ks. prob. Chyliński jako prezes honorowy został ponownie wybrany.

Po wyborach wygłosił miejsc. naucz. p. Szczepański referat p. t.: „Rolnik, chcesz mieć dobry plon z roli swej, wstąp do kółka Roln.“ Prezes podziękował za tak piękny, a zajmujący wszystkich referat, poczem się rozwinęła krótka dyskusja, w której się wykazało, iż na zebraniach miesięcznych odbywa się za mało wykładów i pogadanek o sprawach rolniczych. Postanowiono zaprosić na przyszłe zebranie prelegenta ze szkoły rolniczej z Byszwałda. P. Prezes prosił, żeby i poszczególni członkowie wygłaszali referaty. Następnie ogłosił p. prezes komunikat w sprawie Powsz. Wystawy Kraj., opodatkowania się 5 gr z morgi i prosił, żeby się nikt od tego nie uchylał.

Ks. Proboszcz wyjaśnił znaczenie Pow. Wystawy Kraj. w Poznaniu i zachęcał do obesłania lub chociaż tylko do zwiedzania takiej.

We wolnych głosach omawiano sprawę odstawy mleka do tut. mleczarni. W końcu poruszono sprawę tut. Kółka śpiewackiego, które przed rokiem zostało założone, lecz obecnie daje słabe oznaki życia. Poruszono również sprawę sztucznych nawozów, przeważnie tomasówki, która na naszą glebę jest koniecznie potrzebna, lecz, z powodu wygórowanych cen, nie każdy może ją nabywać.

Lipinki. Miesięczne zebranie Kółka Roln, odbyło się 13 stycznia przy udziale 84 członków. P. Prezes zagał zebranie i odczytał roczne sprawozdanie z ub. roku, następnie odbył się wybór nowego zarządu, który jednogłośnie został ponownie wybrany. P. Prezes podziękował zebranym za zaufaniem do starego zarządu. Następnie zabrał głos Ks. Proboszcz, który wygłosił obszerny referat o uprawie łąk i paszennie krów dojnych. W końcu przyjmowano nowych członków. Na tem zebranie zamknięto.

Lipinki. Dnia 10 stycznia r. b. urządziło tut. Kółko Roln. kulig, który w skutek silnego mrozu udał się dość pomyślnie. Po godz. 14 ruszono w 25 sankach. Kulig poprzedziło 4 jeźdźców i orkiestra, a w końcu Straż pożarna. Wyruszone na dworzec Biskupiec i wrócono przez Łakorz z powrotem, objechawszy naszą wieś naokoło. Nastąpiła wspólna kawa w lokalu p. Makowskiego. Na koniec odbyła się zabawa taneczna.

Nowydwór. Zebranie Kółka Roln, odbyło się 11-go listopada ub. r. przy udziale 25 członków i 2 gości.

Zebranie zagał prezes p. Bieniaszewski i wygłosił odczyt. Uchwalono uroczyste obchodzić obchód 10-lecia Niepodległości Polaki. Zamówiono 1200 ctr. ospy.

Na tem, po omówieniu jeszcze innych spraw, zebranie zakończone.

Nowydwór. Zebranie Kółka Roln, odbyło się dnia 9 grudnia ub. r. przy udziale 34 członków i 2 gości.

Po zagajeniu zebrania wygłosił odczyt p. Prezes, poczem odczytał okólnik P. T. R. Przystąpiło 2 nowych członków.

Byszwałd. Zebranie Kółka Roln, odbyło się 23. XII. ub. r. przy udziale 35 członków. Po zagajeniu zebrania, wygłosił kierownik tut. szkoły roln. p. Pieszczoł referat: co znaczy oświata i wiedza w rolnictwie, nad czem obszernie dyskutowano. Wpłynął wniosek, aby protestowano przeciw obecnemu wymiarowi zboża.

Po wpisaniu się 1 nowego członka, zebranie p. Prezes solwował.

Kazanice. Walne Zebranie Kółka Roln, odbyło się dnia 8 stycznia r. b. w lokalu szkoły powszechnej przy udziale 23 członków i 1 gościa.

Zebranie zagał prezes ks. prob. Majka. Następnie zdał sekretarz naucz. p. Prusakowski sprawozdanie roczne, z którego wynikało, że odbyło się w roku sprawozdawczym 10 posiedzeń z 8 odczytami względnie referatami, jak również zwiedzano w ciągu roku gospodarstwa miejsc. rolników. Poczem wygłosił kier. Szkoły Roln. z Byszwałdu p. Pieszczoł referat p. t.: Nawozy sztuczne (doświadczenie z owsem i kartoflami).

Nastąpił wybór nowego Zarządu. Dotychczasowy prezes ks. prob. Majka podziękował za dotychczasowe zaufanie i prosił, aby na prezesa wybrano rolnika. Wobec tego prezesem wybrano p. Fr. Pokojkiego, zastępcą p. Ign. Karczewskiego, na sekretarza kierownika szkoły powszechnej p. Prusakowskiego, a jako skarbnika Bern. Pokojkiego. W końcu odczytano jeszcze okólniki, jak okólnik w sprawie kalendarza rolniczego etc.

Przyjęto 1 członka. Na tem zebranie zamknięto.

Ostaszewo. Zebranie K. Roln, odbyło się 28. X. 28 r. przy udziale 20 członków. Wybrano nowego sekretarza i to p. Raczkowski, kierownika tut. szkoły.

Następne zebranie odbyło się 25. XI. przy udziale 18 członków. Referat o znaczeniu Kółka i sztucznych nawozach, wygłosił Sekretarz pow. PTR, z Nowogomiasta.

Ostatnie zebranie w 1928 r. odbyło się 30. XII. przy udziale 18 członków i 1 gościa. Sekretarzem tut. Kółka obrano przez aklamację p. Szczygłowski, poczem odczytano komunikaty i okólniki PTR.

Zebrania Kółek Rolniczych

odbędą się dnia 10 lutego 1929 r.

Gryzliny o godz. 4-tej.

Lipinki po nabożeństwie.

Nowydwór o godz. 5-tej.

Prątnica po nabożeństwie.

Rumian o godz. 4-tej.

Złotowo o godz. 4-tej.

Lubawa. W niedzielę, dnia 10 bm. o godz. 5-tej po południu odbędzie się w Lubawie w auli miejskiej szkoły powszechnej wykład dyr. „Rolnika“ p. Sierszeńskiego z Lubawy na temat „Aktualne zagadnienia rolnicze“, urozmaicony przezroczami.

Prosimy także o przybycie członków kółek Roln. z okolicy Lubawy.

Rolnicy, ubezpieczajcie budynki, ruchomości i ziemiopłody w Pomorskiem Stowarzyszeniu Ubezpieczeń, które daje członkom Kółek Rolniczych 8% rabatu. Agentura w Sekretarjatch Powiatowych P. T. R. w Nowemmieście i w Lubawie.